

Σχεδιάγραμμα έκθεσης (1)

Αφηγούμαι έναν γάμο που έχω πάει (και γενικό σχεδιάγραμμα αφήγησης)

Αφήγηση είναι η γραπτή ή προφορική παρουσίαση – εξιστόρηση ενός γεγονότος ή μιας σειράς γεγονότων – εξελίξεων – συμβάντων, είτε πραγματικών είτε φανταστικών. Η αφήγηση οργανώνεται με άξονα το χρόνο, αλλά οι καταστάσεις συνδέονται αιτιολογικά μεταξύ τους.

Αφηγηματικά κείμενα είναι: ιστοριογραφία, ημερολόγιο, χρονογράφημα, απομνημονεύματα, μυθιστόρημα, διήγημα παραμύθι.

Τι γράφουμε στον πρόλογο (γενικές πληροφορίες);

1. Ποιο είναι το γεγονός που θέλουμε να αφηγηθούμε, γιατί και με ποιο σκοπό;
2. Πού συνέβη το γεγονός, που θα αφηγηθούμε (χώρος);
3. Πότε συνέβη το γεγονός, που θα αφηγηθούμε (χρόνος);
4. Ποιοι συμμετείχαν στο γεγονός (ήρωες);

Τι γράφουμε στο κύριο μέρος (η αφετηρία, η εξέλιξη και το αποτέλεσμα);

1. Παρουσιάζουμε την εξέλιξη του γεγονότος/περιστατικού/της ιστορίας.
  - Πώς ξεκίνησε (ποια ήταν η αιτία ή η αφορμή της).
  - Πώς εξελίσσεται (στάδια του γεγονότος)
  - Πώς τελειώνει;
2. Ποια είναι τα αποτελέσματα;
  - Ποια ήταν τα συναισθήματα των συμμετεχόντων προσώπων;

Τι γράφουμε στον επίλογο (λύση);

1. Ποιες είναι οι δικές μου σκέψεις, κρίσεις και συναισθήματα έχω για το γεγονός/το περιστατικό, την ιστορία;

Διαρθρωτικές λέξεις στην αφήγηση

Συνδετικές (διαρθρωτικές) λέξεις οι οποίες κατά βάση δηλώνουν χρονικές και αιτιολογικές σχέσεις μεταξύ των γεγονότων. Τέτοιες λέξεις είναι κυρίως:

- σύνδεσμοι, επιρρήματα ή προθετικά σύνολα που δηλώνουν χρόνο (χρονική σειρά, ακολουθία, διάρκεια κ.λπ. των γεγονότων), π.χ. «αρχικά, στην αρχή, πρώτα, μετά, ύστερα, κατόπιν, όταν, πριν, εντωμεταξύ, στη συνέχεια, στη διάρκεια, παράλληλα, ταυτόχρονα, στο τέλος κ.λπ.».

- λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν αιτιολογικές σχέσεις μεταξύ των γεγονότων (σχέσεις αιτίου – αποτελέσματος), π.χ. «επειδή, αφού, εξαιτίας, καθώς, για το λόγο αυτό, έτσι, το αποτέλεσμα ήταν, με συνέπεια να, κ.λπ.».

- **Αλλά και άλλες συνδετικές λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν:**

τελικό συμπέρασμα - συγκεφαλαίωση, προκειμένου να διατυπώσουμε κρίσεις σχετικές με κάποια συμπεράσματα που προκύπτουν από τη διαδικασία της αφήγησης, π.χ. «το συμπέρασμα που προκύπτει, λοιπόν, από τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα, συμπερασματικά, κ.λπ.».

Τα ρήματα στην αφήγηση.

Το αφηγηματικό κείμενο, επειδή αποτελεί εξιστόρηση της δράσης κάποιων προσώπων-ηρώων, εμπεριέχει δράση και εξέλιξη και γι' αυτό αξιοποιεί πολύ το ρήμα.

Χρησιμοποιεί, έτσι, κυρίως **ρήματα δράσης** (τρέχω, πέφτω, συναντώ, χτυπώ, αγωνίζομαι κ.λπ.) και **ρήματα έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων** (σκέφτομαι, νομίζω, αναρωτιέμαι, αισθάνομαι, νιώθω, χαίρομαι, λυπάμαι, φοβάμαι κ.λπ.).

Σημαντικό ρόλο στην αφήγηση παίζουν και οι **χρόνοι των ρημάτων**. Τα ρήματα στην αφήγηση βρίσκονται συνήθως σε **παρελθοντικούς χρόνους** (παρατατικό και αόριστο). Ο βασικός χρόνος της αφήγησης είναι ο **αόριστος**, αφού αυτός είναι ο χρόνος της ιστορίας και της διήγησης γεγονότων και, μέσω της συνοπτικής διάστασης που έχει, αποδίδει την ακολουθία των γεγονότων και επιταχύνει την αφήγηση. Ωστόσο, στην αφήγηση συχνά χρησιμοποιείται και ο **παρατατικός** με την εξακολουθητική διάρκεια που έχει, ο οποίος χρησιμοποιείται όταν θέλουμε να δώσουμε μεγαλύτερη διάρκεια στα γεγονότα που αφηγούμαστε.

Μερικές φορές, όμως, ο αφηγητής επιλέγει **τον ενεστώτα ή ακόμη και το μέλλοντα** για να αφηγηθεί γεγονότα που συνέβησαν στο παρελθόν. Όταν χρησιμοποιεί τον **ενεστώτα** επιθυμεί να φέρει το γεγονός πιο κοντά στη χρονική στιγμή της αφήγησης και να κάνει το λόγο του πιο άμεσο, παραστατικό και ζωντανό, ενώ χρησιμοποιεί το **μέλλοντα** για να αφηγηθεί γεγονότα που έγιναν μετά από κάποια άλλα που ήδη έχει παρουσιάσει σε παρελθοντικούς χρόνους ή σε ενεστώτα.

Ποιος αφηγείται;

Με βάση τη συμμετογή ή όχι στην ιστορία

ΟΜΟΔΙΗΓΗΤΙΚΟΣ

Ο αφηγητής είναι ένα από τα πρόσωπα της αφήγησης, συμμετέχει στην ιστορία ως βασικός ήρωας ή ως πρωταγωνιστής ή ως παρατηρητής ή αυτόπτης μάρτυρας.

Αν πρόκειται για ήρωα του δικού του αφηγήματος ονομάζεται αυτοδιηγητικός

ΕΤΕΡΟΔΙΗΓΗΤΙΚΟΣ

Ο αφηγητής δε συμμετέχει καθόλου στην ιστορία που αφηγείται

(τριτοπρόσωπη αφήγηση).

Με βάση το κατά πόσο αυτά που λέει ανήκουν στην ιστορία.

ΕΞΩΔΙΗΓΗΤΙΚΟΣ

Όταν παρουσιάζει γεγονότα εξωτερικά σε σχέση με πλοκή του κειμένου.
Π.χ. επίκληση στη Μούσα στα έπη, πρόλογοι, εισαγωγές.

ΕΝΔΟΔΙΗΓΗΤΙΚΟΣ

Παρουσιάζει τα κύρια γεγονότα της ιστορίας.

ΜΕΤΑΔΙΗΓΗΤΙΚΟΣ

Παρουσιάζει μια άλλη ιστορία, «σφήνα» στα γεγονότα της κύριας ιστορίας.
Εγκιβωτισμός

Με βάση τη θέση απ' την οποία ο αφηγητής βλέπει όσα συμβαίνουν. Εστίαση ή οπτική γωνία.

ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΕΣΤΙΑΣΗ

Ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τα πρόσωπα της ιστορίας. αφήγηση (συνήθως σε γ' πρόσωπο) χωρίς συγκεκριμένη οπτική γωνία από έναν παντογνώστη αφηγητή.

Μη δραματοποιημένος ή Ετεροδιηγητικός αφηγητής

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΣΤΙΑΣΗ

Ο αφηγητής γνωρίζει λιγότερα από τα πρόσωπα της ιστορίας. Βλέπουμε τη δράση του ήρωα, όχι, όμως, τις σκέψεις του, όπως μια κάμερα καταγράφει τις κινήσεις ή την εξωτερική εικόνα των προσώπων.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΣΤΙΑΣΗ

Ο αφηγητής συμμετέχει στην ιστορία, ξέρει όσα και τα πρόσωπα, γι' αυτό έχει περιορισμένες γνώσεις για όσα συμβαίνουν. Αφήγηση σε α' πρόσωπο συνήθως.

Δραματοποιημένος ή Ομοδιηγητικός αφηγητής

ΠΡΟΣΟΧΗ!!!! Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΚΑΙ Ο ΑΦΗΓΗΤΗΣ ΔΕΝ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΑΛΛΑ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ